

”ALLA VINNER PÅ ATT HA EN STAD SOM HÅLLER IHOP OCH MÅR BRA”

2020-02-10

Av: Redaktionen Hållbar stad

Tillsammans med akademien tar Umeå kommun fram ett stort kunskapsunderlag genom stadsdelsdialoger och en enkät till 16 000 invånare. Med en större insikt om invånarnas sociala kapital blir det lättare att utveckla en förtätad stad som är socialt hållbar.

Jämfört med hållbarhetsfrågor som cirkulära processer för avfall eller hållbart energianvändande är social hållbarhet ofta mer komplext och svårångat. Umeå är på väg mot 200 000 invånare och har, som många växande städer, en hög hållbarhetsambition. Nyckeln till att lyckas är en gemensam syn på vikten av social hållbarhet och tillsammansarbete. Alla ska vara med i arbetet – politiker och tjänstepersoner, marknadens aktörer som byggaktörer och fastighetsägare tillsammans med medborgarna, menar Pernilla Helmersson, samhällsplanerare på Umeå kommun.

– Det är mycket vi måste enas om inom kommunhuset, men i och med inrättandet av kommissionen för social hållbarhet finns en stark signal från politiken att det är ett viktigt område. Vi har arbetat med komplettering och blandad stad länge och det finns ett tydligt politiskt mandat kring det. Alla vinner på att ha en stad som håller ihop och mår bra.

Pernilla Helmersson och Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg och samordnare för kommissionen, bestämde sig för att arbeta med frågan strukturerat och hela staden samtidigt. Modellen fanns sedan tidigare när en stor dialog genomfördes på landsbygden. De applicerade helt enkelt samma modell på staden.

– Vi vill att vi ska tänka kring våra boendemiljöer och stadsdelar som man tänker i en by där alla hjälps åt.

Den gröna dialogcykeln. Umeå kommun tröttnade på att bjuda in till möten i olika samlingslokaler och trampade istället ut till de lokala platser där mycket människor samlas. Tolv stadsdelar besöktes under hösten 2019 och 700 umebor delade med sig av sina berättelser av livet i sin stadsdel.

I nordiska ministerrådets tillitsbarometer placerar sig staden på toppen. Generellt brukar tilliten minska om det är stora skillnader i goda livsvillkor. För att få veta hur Umeåborna upplever sina stadsdelar och för att kunna analysera det sociala kapitalet genomfördes stadsdelsdialoger under hösten 2019. Invånarna har fått svara på fyra frågor: Vilka platser trivs du inte på? Var i din stadsdel trivs du som bäst? Vad skulle du sakna med din stadsdel om du flyttade? Vad skulle du önska för din stadsdel om 20 år?

Viktigt med särarten

Arbetet med att analysera pågår, tillsammans går de olika kompetenserna i kommunhuset – arkitekter, ekologer, samhällsplanerare, trafikplanerare – igenom stadsdel för stadsdel utifrån frågebatteriet som fångar olika sociala aspekter.

Sammantaget med en socioekonomisk analys och kvantitativ datainsamling från bland annat resvaneundersökning, tillgänglighetsstudie, ungdomsenkät får de svar på vilka sociala och fysiska barriärer som finns, inkomst- och utbildningsnivå i respektive stadsdelar, mellanmännisklig tillit mellan unga, resande, föreningsaktiviteter och mycket mer.

- Vi vill ha flöden så att man kan besöka varandra och bryta eventuella sociala barriärer. Även om vi inte har så kallade utsatta områden finns det absolut skillnader som vi måste ge akt på. För många kan det bli en aha-upplevelse att vi har en stadsdel helt utan hyresrätter, säger Pernilla Helmersson, och fortsätter:

- Eller som projektchef Anna Flatholm på Gator och parker brukar säga: "Vi menar inte att stadsdelarna ska bli lika men alla ska kunna leva ett lika gott liv var än man bor." Det finns ett bra utgångsläge med politisk samsyn om att det är bra med blandade stadsdelar.

Samarbete med akademien

Parallellt genomför forskaren Malin Eriksson på Umeå universitet en stor enkät som har gått ut till 16 000 umeåbor mellan 18 och 64 år, där de får svara på hur de upplever sin boendemiljö.

Redan 2007 gjorde hon en liknande enkät och genom denna uppföljande enkät kan forskarna studera hur det sociala kapitalet eventuellt har förändrats utifrån vilka bostadsområdes-, sociala- och bostadspolitiska satsningar som har gjorts i de olika stadsdelarna. I årets enkät utgår hon från samma bostadsindelning med vissa revideringar, eftersom det har tillkommit nya bostadsområden sedan dess.

- Studien är unik då den kommer att kunna svara på hur det sociala klimatet, det sociala kapitalet, har förändrats över tid i Umeå kommuns stadsdelar. Enkäten kommer också att skickas ut till cirka 2000 individer som besvarade enkäten 2007, vilket ger en möjlighet att undersöka hur boendemiljön påverkar människors hälsa och välbefinnande över tid, säger Malin Eriksson.

Digital dialogkarta. Parallellt med de fysiska dialogerna skapades en öppen digital dialogkarta där man, på samma sätt som i de fysiska dialogerna, kunde markera platser man trivs på, inte trivs på och exempelvis vad man önskar för sin stadsdel i framtiden. Sammanlagt valde 2 000 umeåbor att delta.

Tillsammans med universitets enkät blir det ett brett kunskapsunderlag ur stadsplaneringsperspektiv och lättare att upptäcka om det finns grupper som upplever att de har en låg känsla av sammanhang. Möjligheten att göra rätt kompletteringar och insatser blir större. Men till syvende och sist är alltid upp till politiken att bestämma hur resurserna ska fördelas, menar Linda Gustafsson.

- Det blir aktuella stadsdelsbeskrivningar där värden och utmaningar finns beskrivna. Då kan vi få tag på någon ofullständighet eller lyfta en omtyckt pärla. Inte minst är det viktigt för detaljplanerare och exploatörerna. Det ska bli allas material.

T.v. Pernilla Helmersson, samhällsplanerare på Umeå kommun, möter Umeåbor vid dialogcykeln.

Förutom att stadsdialogfrågorna kunde besvaras på webben mötte kommunen invånarna i de olika stadsdelarna. Linda Gustafsson och Pernilla Helmersson insåg att den lokala livsmedelsbutiken var en perfekt plats att möta invånarna på. Folk hann gå in och fundera en stund medan de handlade och komplettera sina svar efter inköpen. De har fått positiv

feedback på initiativet från de tillfrågade.

Är människor stolta över sin stadsdel?

- Oerhört stolta! Det är genomgående i alla stadsdelar. Vi vill ge en guldstjärna till alla umeåbor som generöst har delat med sig.